

DALLAMI ISMERETEK KIALAKÍTÁSA

Turmezeyné Heller Erika

A ZENEI ISMERETSZERZÉS ÚTJA

Zenei **TAPASZTALAT**

- hallás+éneklés+mozgás
- zenei „szókincs”

Zenei jelenségek **KÉPZETE** (= akkor is felidézhető,
ha nincs érzékszervi inger)

Zenei jelenségek **SZIMBÓLUMA** (név, jel)

A DALLAMI ISMERETSZERZÉS ELŐFELTÉTELEI

1. DALOK, DALLAMI MINTÁK TANÍTÁSA = zenei „szókincs” kialakítása, gazdagítása.
2. HALLÁSFEJLESZTÉS
 - A zene egészleges észlelése mellett a zene egyes alkotóelemeinek absztrakciója: dallamelvonás képessége; az egyes hangok elkülönítése, azaz egyenkénti észlelése
 - Mozgásos tapasztalat a „magas-mély”, „lépés-ugrás” zenei vonatkozású használatához = dallamrajz

DALLAMI ISMERETEK KIALAKÍTÁSA

Szolmizációs hangok neve, betűjele, kézjele, elhelyezkedése a vonalrendszerben.

DE: Nem egyes hangokat tanítunk, hanem relációkat. Nincs „könnyű” vagy „nehéz” szolmizációs hang, csak ismerős vagy ismeretlen dallamreláció!

A DALLAMHANGOK MEGISMERTETÉSÉNEK SORRENDJE AZ ALSÓ TAGOZATON

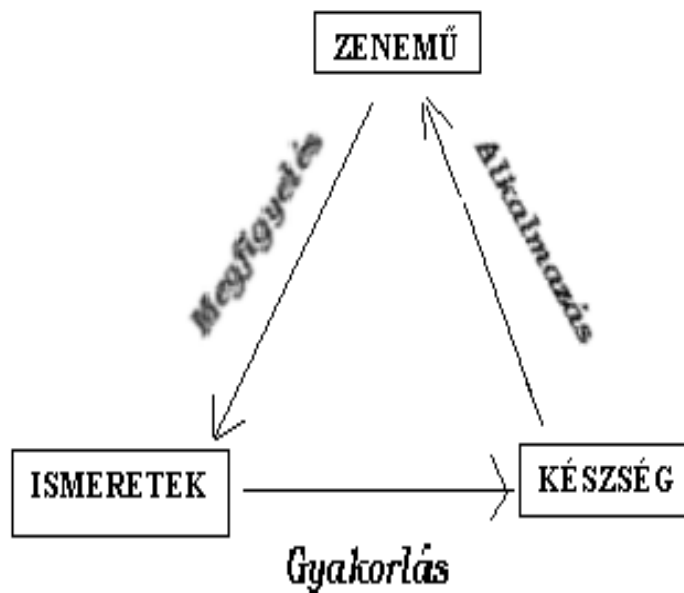
szó-mi	
lá	sz-l-sz
dó	sz-m-d
ré	m-r-d-r
lá,	r-d-l,
szó,	l,-s,-l, és d-s,-d
dó'	s-d'-s
fá	sfmrd, m-f-m
ti,	d-t,-l,
ti	d'-t-d', d'-t-l-s

AZ ISMERETSZERZÉS SZAKASZAI

1. A dallami reláció képzetének kialakítása (több órán keresztül)
 - A megfelelő fordulatot tartalmazó több dal hallás utáni tanítása
 - A dallam mozgásának követése változatos módokon
2. Tudatosítás (korábban tanult dalon, 1 órán belül)
3. Bevésés, gyakorlás (= készségfejlesztés, több órán keresztül)

A dallami és ritmikai ismeretszerzés párhuzamosan, de időben eltolva történik!

A ZENEI ISMERETSZERZÉS HELYE A ZENEI KÉSZSÉGEK FEJLŐDÉSÉNEK FOLYAMATÁBAN

A TUDATOSÍTÁS MOZZANATSORA

1. A tudatosításhoz kiválasztott dal
 - éneklése, játéka
 - dallamrészlet kiválasztása (lehetőleg a dal elejéről)
 - ezen dallamelvonás (pl. dúdolás)
 - dallamrajz

2. Megfigyelés

- Dallamrajz, a szöveg szótagjainak (vagy hívóképek) térbeli elhelyezése
- A már ismert dallamhangok szolmizációs nevének megállapítása (tanítói irányítással), hanglépcső, hangoszlop
- Az új hang viszonyítása az ismertekhez (magasabb-mélyebb, lépés-ugrás)

3. Az új hang tudatosítása

- Nevének, betűjelének, kézjelének megismertetése
- A tudatosításra kiválasztott motívum lejegyzése a vonalrendszerben/kottakirakón, több magasságon
- A motívum szolmizált éneklése
- A teljes dal szöveges éneklése

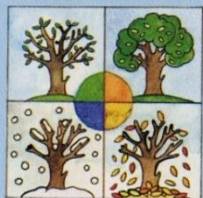
4. Alkalmazó ellenőrzés: korábban tanult dalokból azonos/hasonló reláció utószolmizálása

A hangzás – név – jel asszociációs kapcsolat kialakítása, megerősítése a következő órák készségfejlesztési feladata.

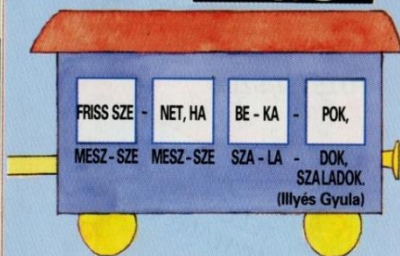
SPECIÁLIS ESET: A SZÓ-MI HANGOKAT EGYSZERRE TUDATOSÍTJUK

1. Dallamelvonás, mozgás, dallamrajz, ikonikus ábrázolás még változatosabb és alaposabb legyen!
2. Gyerekek szolmizált éneklés közben kézzel mutatják. E tevékenység szintén nagyobb súlyt kapjon!
3. Vonalrendszerbeli elhelyezkedés megfigyeltetése (vagy vonalközbe kerül mindkettő, vagy vonalra)
4. Elhelyezés kottakirakón

RITMUS

Vasarely: Zebrák

HIN -

TA,

PA - LIN -

TA

KUR - TA

FAR - KÚ

KIS - KU -

TYA

FUS

SUNK,

SZA - LAD -

JUNK,

HADD LO -

BOG - JON

A HA -

JUNK!